

บทสรุป

ในการวิจัย เรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร"นี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดและดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา หรือรวบรวมแนวความคิดเห็น ทศนคติ ปัญหา ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะรวมทั้งวิธีการแก้ปัญหาและอุปสรรคที่ได้จากครูสังคมศึกษาและนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยคาดว่าจากแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ทศนคติ ปัญหาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ข้อเสนอแนะ รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว จะสามารถทำให้ผู้วิจัยทราบแนวทาง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรม ประเภทของกิจกรรมที่จัดขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา ทศนคติของครูสังคมศึกษา และนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา อีกทั้งจะได้ทราบข้อเท็จจริงและข้อเสนอแนะ รวมทั้งข้อแก้ไขปรับปรุงปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาจากครูสังคมศึกษา และนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาดังกล่าว นอกจากนั้นผู้วิจัยจะได้เปรียบเทียบความคิดเห็นที่แตกต่างกันทั้งของครูและนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าจะต้องมีผลต่อการจัดเตรียมแนวทางที่จะช่วยส่งเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างครูและนักเรียนในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ตลอดจนมีความสอดคล้องกับพัฒนาการและความต้องการของนักเรียนด้วย ผู้วิจัยคาดว่าผลการวิจัยนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่เป็นตัวอย่างประชากรโดยตรงแล้ว ยังจะเป็นประโยชน์แก่โรงเรียนอื่น ๆ และแก่ผู้ที่สนใจโดยทั่วไปด้วย ยิ่งกว่านั้นนักการศึกษาที่เกี่ยวข้องยังสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางปรับปรุงการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ให้ได้ผลดี อันจะเป็นการช่วยให้บรรลุถึงเป้าหมายทางการศึกษา รวมทั้งสนองกับแผนการศึกษาชาติได้อย่างรวดเร็วและสอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจำนวน 2 ชุด คือ ชุดหนึ่งใช้สอบถามครูสังคมศึกษา อีกชุดหนึ่งใช้สอบถามนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของ โรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษา ที่ผู้วิจัยเลือกเป็นตัวอย่างประชากรไว้จำนวน 10 โรงเรียน แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทั้ง 2 ชุด เป็นแบบกำหนดค่าตอบให้เลือกแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบให้ตอบโดยอิสระ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pretest) กับครูสังคมศึกษาจำนวน 3 คน และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 12 คน ที่วิทยาลัยบพิตรพิมุข หลังจากนั้นจึงได้แก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามสำหรับครูจำนวน 50 ชุด และแบบสอบถามนักเรียน 700 ชุด ส่งไปยัง โรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษา 10 แห่ง ปรากฏว่าแบบสอบถามครูได้รับคืนมา 37 ชุด และผู้วิจัยถือว่าครูสังคมศึกษา 37 คน ในโรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษานี้เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร ส่วนแบบสอบถามนักเรียน 700 ชุดนั้น ผู้วิจัยได้แยกส่งออกไปตามโรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษาทั้ง 10 แห่ง ๆ ละ 70 ชุด ได้รับคืนมาเกือบทั้งหมด ผู้วิจัยได้คัดเลือกแบบสอบถามนักเรียนเฉพาะที่มีค่าตอบถูกต้องสมบูรณ์จริง ๆ ให้เหลือเพียง 600 ชุด ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมด ได้แก่แบบสอบถามครูจำนวน 37 ชุด และแบบสอบถามนักเรียนจำนวน 600 ชุด มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยการแจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละรายการจากแบบสอบถามทั้งหมดของ ครูสังคมศึกษา และนักเรียนโรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษา แล้วนำมากระจายค่าร้อยละจากจำนวนข้อมูลทั้งหมด โดยแยกเป็นนักเรียนในโรงเรียนแต่ละประเภทเปรียบเทียบให้เห็นเป็นตาราง เพื่อนำเสนอผลการวิจัยต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากแบบสอบถามครูสังคมศึกษาจำนวน 37 คน

1. สถานภาพของครูสังคมศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม

ครูสังคมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งหมด 37 คน เป็นครูชายจำนวน 16 คน เป็นครูหญิงจำนวน 21 คน ทำการสอนในโรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 10 แห่ง คือ โรงเรียนเสาวภา โรงเรียนช่างก่อสร้างอุธิต
วิทยาลัยพณิชยการพระนคร วิทยาลัยพณิชยการเซตุน วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี วิทยาลัย-
บพิตรพิมุข วิทยาลัยจักรพงษ์ภูวนาถ วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน วิทยาลัยอุเทนถวาย และ
วิทยาลัยโชติเวช ครูทั้ง 37 คนนี้ จำแนกตามสภาพการสมรส เป็นครูที่ทำการสมรสแล้ว
24 คน เป็นโสด 12 คน เป็นหม้าย 1 คน มีอายุโดยเฉลี่ยประมาณ 39.41 ปี จำแนก
ตามวุฒิการศึกษาได้ดังนี้ ปริญญาโท 7 คน ปริญญาตรี 22 คน และต่ำกว่าปริญญาตรี 8 คน

2. หน้าที่การงานและประสบการณ์ด้านการสอน ของครูสังคัมศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม

ครูสังคัมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือที่ทำการสอนมานานกว่า 5 ปี 26 คน
ครูที่ทำการสอนระหว่าง 3 - 5 ปี 7 คน ครูที่ทำการสอนระหว่าง 1 - 2 ปี 3 คน และ
ที่ทำการสอนน้อยกว่า 1 ปี 1 คน โดยมีชั่วโมงทำการสอนต่อสัปดาห์โดยเฉลี่ยประมาณ 20.11
ชั่วโมง ซึ่งแยกเป็นการสอนวิชาสังคัมศึกษาโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ประมาณ 16.87 ชั่วโมง
และวิชาอื่น ๆ โดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ประมาณ 3.24 ชั่วโมง ครูส่วนใหญ่จะสอนในระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 ไปพร้อมกันคือ มีจำนวนครูถึง 15 คน ส่วนที่สอน
เพียงระดับเดียวนั้นในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีครูสอน 7 คน และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4
มีครูสอน 5 คน ครูส่วนใหญ่จะสอนวิชาประวัติศาสตร์ แต่ที่จะสอนทั้งสี่วิชารวมกันนั้นมีครู
สอนเป็นจำนวนน้อยที่สุด ก่อนที่จะมาสอนวิชาสังคัมศึกษา ครูส่วนมากเคยสอนภาษาไทยมาแล้ว
และวิชาวิทยาศาสตร์ก็เคยสอนมาบ้างเหมือนกัน แต่มีจำนวนครูที่เคยสอนน้อยมาก ภาระหน้าที่
พิเศษของครูนอกเหนือจากงานสอนสังคัมศึกษาแล้ว ครูส่วนใหญ่ยังต้องทำหน้าที่เป็นครูประจำ
ชั้นด้วย ส่วนการทำงานห้องสมุด มีครูทำหน้าที่รับผิดชอบงานค่านี้น้อยที่สุด

3. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคัมศึกษา

ในการดำเนินงานจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคัมศึกษานั้น ครูที่ตอบแบบสอบถาม
ส่วนมากมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคัมศึกษา เข้าใจในปัญหาและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
โดยได้แสดงความคิดเห็นว่าเป็นวิชาที่น่าสนใจมากเพราะทำให้ได้รับความรู้กว้างขวางขึ้นและ
สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งยังทำให้เกิดความสนุกสนานและเพลิดเพลิน

ในการสอน อย่างไรก็ตามยังมีครูส่วนน้อยที่มองเห็นว่าวิชาสังคมศึกษาไม่เป็นวิชาที่น่าสนใจ โดยให้ความเห็นว่าเป็นเพราะต้องใช้เวลาในการเตรียมการสอนและอุปกรณ์มาก ตลอดจนเนื้อหาค่อนข้างโบราณ คร่ำครึ ลำด้าย ไม่เหมาะสมในยุคของความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเนื้อหายังซ้ำซาก จำเจ จนน่าเบื่อหน่าย สำหรับสิ่งช่วยการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาที่ทางโรงเรียนจัดไว้ให้ นั้น ห้องสมุดเป็นสิ่งช่วยการเรียนการสอนสังคมศึกษาได้มากที่สุด สิ่งที่ทางโรงเรียนไม่ได้จัดไว้ให้เลยคือพิพิธภัณฑ์สังคมศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวกับกิจกรรมปกครองหรือการบริหาร และชุมนุมทางวิชาการหรือสังคมนั้น กรรมการนักเรียนของโรงเรียน และสภานักเรียนมีส่วนช่วยการเรียนการสอนสังคมศึกษาได้มากเช่นกัน รวมทั้งชุมนุมสังคมศึกษาค่าย ส่วนกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาต่าง ๆ ในหมวดวิชาสังคมศึกษานั้น ครูส่วนมากนิยมจัดรวมกันทุกวิชา อย่างไรก็ตาม ความเห็นส่วนใหญ่ของครูเกี่ยวกับการที่ทางโรงเรียนให้การบริการด้านอุปกรณ์และเครื่องมืออำนวยความสะดวกแก่ครูสังคมศึกษานั้น แม้ว่าครูส่วนใหญ่จะแสดงความเห็นว่าแม้จะได้รับความสะดวกแต่ก็ยังมีไม่พร้อมหรือไม่ครบตามที่ควรจะเป็น แต่ก็ยังมีครูส่วนน้อยที่มีความเห็นว่าทางโรงเรียนไม่ได้จัดเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้เลย

เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูในด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษานั้น ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรจะได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ทุกครั้ง แต่ก็ไม่มีครูแสดงความเห็นว่าไม่จำเป็นจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมาย ส่วนผู้ที่ควรจะมีบทบาทสำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมาย ครูส่วนมากมีความเห็นว่าควรจะทำร่วมกันทุกฝ่าย ทั้งฝ่ายบริหาร ครูหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน สำหรับหน้าที่ในการจัดกิจกรรมกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ครูส่วนใหญ่เห็นว่าควรเป็นหน้าที่ของครูในหมวดวิชาสังคมศึกษาทุกคน นอกจากนี้ครูยังมีความเห็นว่าควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาร่วมกันกับครูด้วยทุกครั้ง

สำหรับกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ครูเคยจัดขึ้นในโรงเรียนนั้น กิจกรรมที่จัดขึ้นบ่อยครั้ง ครูส่วนใหญ่กล่าวตรงกันไ้แก่การจัดทำป้ายประกาศ ป้ายนิเทศ แสดงเหตุการณ์สำคัญ ๆ ภาพข่าว ภาพบุคคลสำคัญ สถานที่สำคัญต่าง ๆ กิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นบางครั้ง ครูส่วนมากกล่าวว่า คือการเชิญวิทยากรมาบรรยาย การไปศึกษานอกสถานที่ เช่น พิพิธภัณฑ์ วัคสำคัญ ๆ

โรงงานอุตสาหกรรม และการไปทัศนศึกษาต่างจังหวัด ส่วนกิจกรรมที่ไม่เคยจัดขึ้นเลยนั้น ได้แก่การจัดการแสดงสมมุติ หรือเลียนแบบเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ หรือเหตุการณ์ในปัจจุบัน กับการจัดรายการแสดงทางวิทยุหรือโทรทัศน์ เกี่ยวกับเวลาและระยะเวลาที่ควรใช้สำหรับจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรจัดขึ้นในโอกาสสำคัญ ๆ ซึ่งยังสอดคล้องกับความเห็นของครูที่ว่าควรจัดกิจกรรมขึ้นตามแต่โอกาสที่จะอำนวยให้อีกด้วย

ในค่านความร่วมมือจากครู อาจารย์ ฝ่ายบริหาร ของโรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษานั้น ครูส่วนใหญ่ให้คำตอบตรงกันว่า ได้รับความร่วมมือจากครูหัวหน้าหมวดสังคมศึกษาเป็นอย่างดี ส่วนนักเรียนให้ความร่วมมือด้วยพอสมควร ในขณะที่ครูส่วนใหญ่ระบุว่าผู้ปกครองและชุมชนไม่ค่อยจะให้ความร่วมมือ ถึงอย่างไรก็ตามครูส่วนมากก็ยังคงมีความเห็นต่อไปอีกว่าควรที่จะแจ้งวัตถุประสงค์ การดำเนินงาน การแบ่งสายงานในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาให้นักเรียนได้ทราบทุกครั้ง ส่วนการเงินที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ครูส่วนใหญ่ให้คำตอบตรงกันว่าไม่มีเงินเพื่อใช้จัดกิจกรรมเลย และไม่มีครูคนใดตอบว่ามีเงินมากอย่างพอเพียง ในการจัดกิจกรรมเลยเช่นกัน สำหรับเงินที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาแต่ละครั้งนั้น จะได้มาจากค่าธรรมเนียมในการสมัคร เป็นสมาชิกชุมนุมสังคมศึกษา ในขณะที่ครูจำนวนน้อยที่สุดตอบว่าได้มาจากการจัดฉายภาพยนตร์

เกี่ยวกับวิธีการที่ทางโรงเรียนจัดให้มีขึ้นทุกครั้ง เพื่อให้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพก็คือการมอบหมายงานทุกอย่างให้หัวหน้าสายวิชา รับผิดชอบไปจัดทำแล้วค่อยแบ่งงานออกไปในภายหลัง สำหรับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปฏิกิริยาของนักเรียนในขณะรวมกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาของนักเรียนนั้น ครูส่วนใหญ่เห็นว่าผลการเรียนของนักเรียนมีแนวโน้มดีขึ้นกว่าครั้ง เมื่อไม่มีกิจกรรม และการทำงานเป็นหมู่คณะของนักเรียนก็ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ในขณะที่ความเห็นของครูส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนมากที่สุดในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาก็คือ ปัญหาด้านการเงินในการเข้าร่วมกิจกรรม และสิ่งที่แทบจะไม่เป็นปัญหาตามความเห็นของครูส่วนมาก ได้แก่ความไม่เต็มใจหรือไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ของตัวนักเรียนเอง

ทางค่านความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชา
สังคมศึกษานั้น ครูส่วนใหญ่ที่เห็นว่าเป็นปัญหามากคือ การที่เนื้อหา ของวิชาสังคมศึกษาที่จะ
ต้องสอนในชั้นมีมากจนไม่มีเวลาพอที่จะจัดกิจกรรมได้ในขณะที่ครูเห็นว่าปัญหาการขอความ
สนับสนุนและร่วมมือจากครูช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการกับครูที่ปรึกษา ชุมชนสังคมศึกษาจะ
เกิดขึ้นน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามจากการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ผ่านมา แม้จะประสบกับ
ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาก ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ก็ยังมีความรู้สึกว่ายังมีส่วนที่น่าพอใจใน
ผลงานที่ตนได้จัดขึ้น แต่ก็ยังมีข้อบกพร่องที่จำเป็นจะต้องปรับปรุงอีกมากเช่นกัน ด้วยเหตุนี้
ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่จึงได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับปัญหาและหนทางแก้ไข
ปรับปรุง เพื่อให้การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาที่จะ จัดขึ้นในโอกาสต่อไปมีผลดีมาก
ยิ่งขึ้นว่าอุปกรณ์ที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีให้มากพอ และมีคุณภาพดี
ด้วย อีกประการหนึ่งก็คือควรจะได้จัดการเรื่องเวลาเพื่อให้อาจารย์จัดกิจกรรมให้มากพอ รวมทั้ง
การให้ความสนใจและความร่วมมือจากนักเรียน ครู อาจารย์ ในโรงเรียนทุกคน

สรุปผลการวิจัย

จากแบบสอบถามนักเรียนจำนวน 600 คน

1. สถานภาพเกี่ยวกับรายละเอียดของ นักเรียนที่ตอบแบบสอบถาม

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 600 คน เป็นนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา
10 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนเสาวภา โรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนวิทยพัฒน์ วิทยาลัยพัฒนการ-
พระนคร วิทยาลัยพัฒนการเซตุน วิทยาลัยพัฒนการธนบุรี วิทยาลัยพัฒนการพิบูลย์ วิทยาลัย-
จักรพงษ์ภูวนาถ วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน วิทยาลัยอุเทนถวาย และวิทยาลัยโชติเวช จำนวน
นักเรียนหญิง 298 คน ชาย 302 คน มีระดับอายุแตกต่างกันดังนี้ อายุ 15 ปี จำนวน 3 คน
อายุ 16 ปี จำนวน 25 คน อายุ 17 ปี จำนวน 132 คน อายุ 18 ปี จำนวน 209 คน
อายุ 19 ปี จำนวน 135 คน อายุ 20 ปี 72 คน อายุ 21 ปี จำนวน 17 คน อายุ 22 ปี
จำนวน 6 คน และอายุ 23 ปี จำนวน 1 คน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นนักเรียน-

ชาย 179 คน หญิง 158 คน รวม 337 คน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 เป็นนักเรียนชาย 95 คน หญิง 76 คน รวม 171 คน นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นนักเรียนชาย 28 คน หญิง 64 คน รวม 92 คน

2. ข้อคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาที่ศึกษาที่มีต่อปัญหาและการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา

จากข้อคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่พึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา แม้ว่าจะมีปัญหาคือบางทีตาม โดยนักเรียนส่วนใหญ่ก็มีความรู้สึกชอบวิชาสังคมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางคือ เลือกชอบ เป็นบางเรื่องทั้งยังเห็นว่า เป็นวิชาที่น่าสนใจและมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและความเป็นอยู่ของนักเรียนบางพอสมควร ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนวิชาสังคมศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าในการเรียนสังคมศึกษานั้น ควรมีทั้งกิจกรรมประกอบบทเรียนในชั้น และกิจกรรมเสริมหลักสูตรประกอบบทเรียนบ้าง เป็นบางครั้ง ในค่านสถานที่เรียนวิชาสังคมศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า สถานที่ที่จะเรียนวิชาสังคมศึกษาให้ได้ผลมากที่สุดนั้นได้แก่การเรียนในห้องสังคมศึกษา ส่วนการเรียนในห้องประชุมที่นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าจะเกิดประโยชน์น้อยมาก สิ่งช่วยการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาที่ทางโรงเรียนจัดไว้ให้ตามที่นักเรียนส่วนมากระบุไว้คือ ห้องสมุด ลองลงมาคือห้องเรียนเฉพาะวิชาสังคมศึกษา อย่างไรก็ตาม ไม่มีนักเรียนคนใดที่ระบุว่าจะทางโรงเรียนจัดสิ่งช่วยการเรียนการสอนสังคมศึกษาไว้ให้ครบทุกอย่าง

เกี่ยวกับความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาของครูนั้น นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อครู ทั้งในด้านความรู้ วิธีการสอน และบุคลิกภาพ แต่ยังมีนักเรียนส่วนน้อยมีความเห็นว่า ครูมีความรู้ไม่เพียงพอ และบุคลิกลักษณะไม่ดีด้วย ในขณะที่ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษานั้น นักเรียนส่วนใหญ่จะได้รับทั้งความรู้และความสนุกสนาน ทั้งยังมีความเข้าใจและเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนส่วนใหญ่ยังมีความเห็นต่อไปอีกว่าในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ นั้น ครูสังคมศึกษาจัดให้สัมพันธ์กันเป็นบางครั้งเท่านั้น และ -

กรรมการนักเรียนของโรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่ระบุว่า เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการปกครองหรือการบริการที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนสังคมศึกษาไว้มากที่สุด มากกว่ากิจกรรมประเภทอื่น ส่วนกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เป็นชุมนุมทางวิชาการหรือสังคมที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนสังคมศึกษาไว้มากที่สุดนั้น นักเรียนส่วนใหญ่ระบุว่า เป็นชุมนุมสังคมศึกษา และชุมนุมภาษาไทยรองลงไป

สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมนุมต่าง ๆ ในโรงเรียน ปรากฏว่านักเรียนส่วนมากจะเข้าร่วมกิจกรรมของชุมนุมกีฬาและพลานามัย และชุมนุมภาษาต่างประเทศรองลงไป ส่วนกิจกรรมของชุมนุมวิทยาศาสตร์ ปรากฏว่านักเรียนส่วนมากจะเข้าไปมีส่วนร่วมค้ำยันน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า ถ้าจะพิจารณาถึงความบ่อยครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรในชุมนุมต่าง ๆ นั้น เห็นได้ชัดว่านักเรียนส่วนใหญ่แทบจะไม่ได้เข้าไปรวมในกิจกรรมของชุมนุมต่าง ๆ เหล่านั้นเลย

เกี่ยวกับการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมในการวางแผน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า โรงเรียนและครูควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมค้ำยันทุกครั้ง ในขณะที่นักเรียนจำนวนน้อยมีความเห็นว่าไม่เห็นจะมีความจำเป็นแต่อย่างใดเลย ส่วนกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาที่ทางโรงเรียนเคยจัด และนักเรียนเข้าไปมีส่วนร่วม นั้น ปรากฏว่านักเรียนจำนวนมากที่สุดระบุไว้ได้แก่ การจัดทำป้ายประกาศ ป้ายนิเทศ แสดงเหตุการณ์สำคัญ ภาพข่าว ภาพบุคคลสำคัญ สถานที่สำคัญ ๆ ต่าง ๆ และรองลงมา ก็คือการจัดนิทรรศการตามวัน และเหตุการณ์สำคัญ ๆ ในขณะที่นักเรียนจำนวนมากเช่นกันตอบว่าได้เข้าไปร่วมในกิจกรรมจัดนิทรรศการแสดงหุ่นและเวทีจำลองน้อยมาก

มีนักเรียนจำนวนมากมีความเห็นว่า ในการที่ครูจะดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษานั้น ครูและนักเรียนควรจะได้ร่วมกันวางแผน และร่วมกันจัดกิจกรรม แม้ว่าจะมีนักเรียนเป็นจำนวนน้อยที่เห็นว่า ครูควรเป็นผู้วางแผนและดำเนินการจัดกิจกรรมเอง โดยมีนักเรียนเป็นที่ปรึกษา อย่างไรก็ตาม ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาทุกครั้ง นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า นักเรียนควรจะได้ทราบจุดมุ่งหมายทุกครั้งเช่นกัน โดยมีนักเรียนจำนวนน้อยที่เห็นว่า ไม่จำเป็นที่จะต้องทราบเลย

สำหรับการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคัมศึกษานั้น นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า ที่ตัวนักเรียนเองเข้าร่วมกิจกรรมนั้นเป็นเพราะต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ทั้งยังจะเป็น การช่วยฝึกนิสัยในการทำงานเป็นกลุ่มอีกด้วย ทางด้านเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรสังคัมศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า ควรแล้วแต่โอกาสที่จะอำนวยให้ ซึ่งก็ตรง กับความคิดเห็นของนักเรียนส่วนมากอีกเช่นกันที่เห็นว่า ระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการจัด กิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคัมศึกษานั้น ควรจะจัดขึ้นในโอกาสสำคัญ ๆ

ในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคัมศึกษาที่จะมีผลต่อการ เรียนวิชาสังคัมศึกษา ของนักเรียนนั้น นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า จะทำให้นักเรียนเข้าใจและจดจำเนื้อหาได้มากขึ้น ในขณะที่นักเรียนส่วนน้อยเกิดความไม่อยากเรียนวิชานี้ต่อไป ด้วยเหตุนี้ นักเรียนส่วนใหญ่จึง เห็นถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการจัดและการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคัมศึกษาว่า จะช่วยทำให้ได้รับความรู้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น จะช่วยทำให้เกิดความคิดริเริ่มสร้าง สรรค์มากขึ้น ทั้งยังจะทำให้ได้รับประสบการณ์จริง ซึ่งจะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้อีกด้วย นอกจากนั้นแล้วนักเรียนส่วนมากยังมีความเห็นอีกว่า หลังจากการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคัมศึกษาได้สิ้นสุดลงแล้ว ครูควรจะได้มีการวัดผลโดยให้มีการทดสอบเมื่อจบภาคเรียนแล้ว หรือไม่ก็ให้เขียนรายงาน

สำหรับกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคัมศึกษาที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น และนักเรียนส่วนมาก เห็นว่ามีประโยชน์มากก็คือ การที่ได้ออกไปศึกษานอกสถานที่ เช่น พิพิธภัณฑน์ วัตถุประสงค์ วิทยาลัย โรงเรียนอนุศาสนากรรม และงานนิทรรศการที่เกี่ยวกับวิชาสังคัมศึกษา ในขณะที่นักเรียนจำนวนมากที่สุดเช่นกันเห็นว่า การรวบรวมสถิติต่าง ๆ เช่น สถิติสินค้าเข้า สินค้าออก อุณหภูมิ และปริมาณน้ำฝน มีประโยชน์น้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ใน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคัมศึกษานั้น เกิดอุปสรรคและประสบปัญหาอยู่บ่อยครั้งที่นักเรียน เห็นว่าเป็นปัญหามากที่สุดได้แก่ ปัญหาเรื่องอุปกรณ์มีน้อย ไม่พอเพียงสำหรับการใช้จัดกิจกรรม ปัญหาต่อไปก็ได้อีกปัญหาทางด้านการเงิน ปัญหาด้านเวลาที่จะใช้จัดกิจกรรมมีน้อย และปัญหา ของการที่นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจบทบาทของตนดีพอ เพื่อหลีกเลี่ยงทั้งเป็นการแก้ไข ปัญหาที่จะเกิดขึ้น ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคัมศึกษาให้ดีขึ้น นักเรียนส่วนใหญ่ได้ให้ข้อ เสนอแนะว่า ควรจะได้มีการจัดทัศนศึกษาตามสถานที่ต่าง ๆ ให้มากขึ้น จัดให้มีกิจกรรม-

นิทรรศการทางสังคม ควรจัดกิจกรรมร่วมกับสถาบันอื่น ๆ และควรจัดหาอุปกรณ์ให้มีครบ
เพียงพอที่จะใช้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาได้เป็นอย่างดี

สรุปผลการวิจัย

เปรียบเทียบจากครูและนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร

จากความคิดเห็นของครูและนักเรียนต่อวิชาสังคมศึกษา พบว่า ทั้งครูและนักเรียน
มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา โดยเห็นว่าเป็นวิชาที่น่าสนใจ ทำให้ได้รับความรู้กว้างขวาง
ขึ้น และยังมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและความเป็นอยู่ของนักเรียน มีครูและนักเรียนเป็น
จำนวนน้อยที่แสดงความเห็นว่า วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ไม่น่าสนใจ ไม่มีประโยชน์ คะแนน
ก็น้อยกว่าวิชาอื่น ๆ ทั่วครูยากที่จะสอนให้เกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เป็นที่น่าสนใจ
ได้ สำหรับสิ่งช่วยการเรียนรู้การสอนวิชาสังคมศึกษาที่ทางโรงเรียนจัดไว้ให้ นั้น ทั้งครูและ
นักเรียนมีความเห็นตรงกันว่า ห้องสมุดมีส่วนช่วยการเรียนรู้การสอนสังคมศึกษาได้มากที่สุด
แต่ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดพิพิธภัณฑ์สังคมนั้น ไม่มีครูคนใดระบุไว้ ในขณะที่มีนักเรียน
จำนวนน้อยที่สุดได้ระบุไว้ คณะกรรมการนักเรียนของโรงเรียนเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร
ที่เกี่ยวกับการปกครอง หรือการบริหาร ที่ทั้งครูและนักเรียนระบุไว้ว่า ได้จัดขึ้นเพื่อช่วยการ
เรียนการสอนสังคมศึกษามากที่สุด ในขณะที่กิจกรรมโฮมรูมมีครูและนักเรียนได้ระบุไว้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เป็นจำนวนน้อยที่สุดเช่นกัน ส่วนกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับชุมนุมทางวิชาการหรือสังคม ทั้งครูและนักเรียนระบุว่าชุมนุมสังคมศึกษา เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ได้จัดขึ้นเพื่อช่วยการเรียนรู้การสอนสังคมศึกษามากที่สุด ในขณะที่ครูส่วนน้อยระบุว่าชุมนุมวิทยาศาสตร์จัดให้มีขึ้นน้อยที่สุด และนักเรียนจำนวนน้อยที่สุดระบุว่า เป็นชุมนุมพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทย

ส่วนความคิดเห็นของครูและนักเรียนในการที่จะมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษานั้นปรากฏว่าทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นตรงกันต่อการที่นักเรียนควรจะได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาทุกครั้ง และนักเรียนเป็นส่วนน้อยที่เห็นว่าครูไม่ควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา โดยที่ไม่มีครูคนใดแสดงความเห็นในข้อนี้ไว้เลย สำหรับความเห็นของครูและนักเรียนในการกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษานั้น มีความเห็นตรงกันว่าครูควรแจ้งให้นักเรียนทราบทุกครั้ง และตัวนักเรียนเองก็มีความเห็นว่าควรจะได้ทราบจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาทุกครั้ง

สำหรับการแสดงความเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการจัดและการร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาพบว่า ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นที่ระบุตรงกันหลายประการ โดยเฉพาะกิจกรรมที่จัดขึ้นบ่อยครั้ง ได้แก่ การจัดทำป้ายประกาศ ป้ายนิเทศ แสดงเหตุการณ์สำคัญ ๆ ภาพข่าว ภาพบุคคลสำคัญ สถานที่สำคัญต่าง ๆ การจัดนิทรรศการตามวันและเหตุการณ์สำคัญ ๆ การร่วมกิจกรรมกับชุมนุมอื่น ๆ ในโรงเรียน กิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นบางครั้งทีครูและนักเรียนมีความเห็นตรงกัน ได้แก่ การเชิญวิทยากรมาบรรยาย ส่วนกิจกรรมที่จัดขึ้นน้อยครั้งมากที่สุด ทั้งครูและนักเรียนต่างมีความเห็นตรงกันเป็นส่วนใหญ่ และถ้าพิจารณาถึงความบ่อยครั้งของการจัดและการเข้าร่วมกิจกรรมจะเห็นได้ชัดว่าทั้งของครูและนักเรียนมีความเห็นตรงกันแทบทั้งหมด คือกิจกรรมแทบทุกอย่าง ครูจัดขึ้นน้อยมาก ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงเข้าร่วมกิจกรรมน้อยมากเช่นกัน

ทางด้านเวลาในการจัดกิจกรรมทั้งครูและนักเรียนต่างมีความเห็นตรงกันว่าเวลาที่ควรจะใช้สำหรับกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาในโรงเรียนนั้นควรแล้วแต่โอกาสที่จะอำนวยให้ ส่วนระยะเวลาที่เห็นว่าเหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมเสริม-

หลักสูตรสังคัมศึกษานั้น ทั้งครูและนักเรียนต่างก็มีความเห็นตรงกันว่าควรจะจัดขึ้นในโอกาสสำคัญ ๆ ในด้านประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับและจากการสังเกตของครูที่เกิดขึ้นในการจัดและการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคัมศึกษา ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นที่คล้ายคลึงกัน โดยครูเห็นว่าผลการเรียนมีแนวโน้มดีขึ้นกว่าครั้งเมื่อไม่มีกิจกรรม และการทำงานเป็นหมู่คณะของนักเรียนประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น ส่วนนักเรียนเห็นว่าช่วยทำให้ตนได้รับความรู้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น ในด้านปัญหาของครูและนักเรียน ในการจัดและการร่วมกิจกรรมนั้น ครูและนักเรียนมีปัญหตรงกัน ได้แก่ปัญหาค่าเงินในการนำมาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคัมศึกษา ซึ่งประสบปัญหามากที่สุด ส่วนปัญหาที่พบน้อยที่สุดที่ครูและนักเรียนมีความเห็นเช่นเดียวกัน คือปัญหาการขาดความร่วมมือจากอาจารย์ใหญ่ และครูอื่น ๆ ในโรงเรียน

โดยสรุปแล้ว การทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง "ควมมคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคัมศึกษาของ โรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษาในกรุง เพมมหานคร" นี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอาความคิดเห็น ทศนคติ ตลอดจนปัญหาและ ข้อเสนอแนะที่ได้จากครู และนักเรียน ตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ทุกประการ ซึ่งจากความคิดเห็น ทศนคติ ปัญหา และข้อเสนอแนะใหม่ ตลอดจนความรู้ที่อาจ เป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคัมศึกษาใน โรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษา ทำให้ผู้วิจัยได้รับความคิดใหม่ ๆ จากสิ่งเหล่านี้ และอาจจะสามารถนำไปเป็นข้อแก้ไขปรับปรุงหรือเป็นตัวอย่างกับ โรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษาอื่น ๆ และโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่ว ๆ ไปได้ จากแนวคิดที่ได้รวบรวมจากแบบสอบถามครู พบว่า ครูสังคัมศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 39.41 ปี ครูส่วนใหญ่ทำการสมรสแล้ว วุฒิทางการศึกษาของครูส่วนมากคือการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาเป็นวุฒิทางการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี ระยะเวลาที่ทำการสอนโดยเฉลี่ย ครูส่วนมากจะสอนมาเป็นเวลากว่า 5 ปี ขึ้นไป ภาระหน้าที่ของครูส่วนใหญ่คือการเป็นครูประจำชั้น และทำการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 มากที่สุด ครูส่วนมากเคยสอนวิชาภาษาไทยมาก่อน รองลงไปคือวิชาภาษาอังกฤษ สำหรับวิชาในหมวดสังคัมศึกษานั้น ปรากฏว่าครูส่วนมากจะสอนวิชาประวัติศาสตร์ รองลงไปคือวิชาหน้าที่พลเมือง ครูสังคัมศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคัมศึกษา โดยทั่วไป โดยระบุว่า ห่วงสมุค,

คณะกรรมการนักเรียนของโรงเรียน และชุมนุมสังคมนักเรียนมีส่วนช่วยในการเรียนการสอน สังคมนักเรียนมากที่สุด และยังมีความเห็นว่าวิชาสังคมเป็นวิชาที่น่าสนใจ เพราะทำให้ได้รับความรู้กว้างขวางขึ้น ทั้งยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรสังคมนักเรียน ครูส่วนมากมีความเห็นว่า ทุก ๆ ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ครูหัวหน้าหมวดวิชาสังคมนักเรียน ครูผู้สอนและนักเรียน ควรจะได้มีการร่วมมือกันในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมนักเรียน และครูในหมวดสังคมนักเรียนทุกคนควรมีหน้าที่ร่วมกันในการจัดโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมนักเรียน ครูสังคมนักเรียนส่วนมากเห็นว่าควร เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมนักเรียน ในด้านเวลาที่จะใช้สำหรับจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมนักเรียน ครูเห็นว่าควรจะได้แก่โอกาสที่จะอำนวยความสะดวก และควรที่จะจัดกิจกรรมขึ้นในโอกาสที่สำคัญ ๆ สำหรับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการร่วมมือของครู อาจารย์ ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ปรากฏว่าครูหัวหน้าหมวดวิชาสังคมนักเรียนให้ความร่วมมืออย่างดีที่สุด รองลงมาคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ส่วนบุคคลอื่น ๆ เช่น ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ครูในหมวดวิชาสังคมนักเรียน และนักเรียน ให้ความร่วมมือก็พอสมควร ความสะดวกในด้านการจัดเตรียมอุปกรณ์ สถานที่ ปรากฏว่าได้รับความสะดวก แต่มีให้ไม่พร้อม ครูส่วนใหญ่นิยมจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมนักเรียนรวมกันทุกวิชา และ เมื่อจะมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ก็ควรที่จะให้นักเรียนได้ทราบวัตถุประสงค์ วิธีดำเนินงาน การแบ่งสายงานในการจัดกิจกรรมให้ นักเรียนทราบทุกครั้ง อย่างไรก็ตาม ครูส่วนมากก็ยัง เห็นว่าการไม่มีเงินเลยเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมนักเรียน และที่ได้มาในการจัดกิจกรรมนั้น ส่วนใหญ่ได้มาจากนักเรียนที่เป็นเงินค่าธรรมเนียมการสมัคร เข้าเป็นสมาชิกชุมนุมสังคมนักเรียน ในการดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมนักเรียน ครูเห็นว่าทางโรงเรียนควรที่จะจัดการมอบหมายงานทุกอย่างให้หัวหน้าสายวิชารับผิดชอบไปจัดทำ แล้วจึงค่อยแบ่งงานออกไป เกี่ยวกับปฏิกิริยาของนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมนักเรียน ครูส่วนมากเห็นว่าการทำงานเป็นหมู่คณะ ของนักเรียนประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น และผลการเรียนยังมีแนวโน้มดีขึ้นกว่าครั้ง เมื่อไม่มีกิจกรรม ในด้านปัญหาของนักเรียน ครูเห็นว่าปัญหาในด้านการเงินในการร่วมกิจกรรมมาก และที่สำคัญคือ เนื้อหาที่ครูจะต้องสอนในชั้นมีมาก จนไม่มีเวลาจัด -

กิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีปัญหาและอุปสรรคอย่างมากในการจัดกิจกรรม แต่ครูส่วนใหญ่ก็เห็นว่าความสำเร็จที่เกิดจากการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาก็ยังมีส่วนที่น่าพอใจ แต่ก็ยังมีข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงอีกมากเช่นกัน ครูส่วนใหญ่จึงเสนอแนะว่าควรจะได้มีการปรับปรุง เรื่องคุณภาพและปริมาณของวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเวลาที่จะใช้สำหรับจัดกิจกรรมด้วย

สำหรับความคิดเห็นของนักเรียนชี้ให้เห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา โดยเห็นว่าเป็นวิชาที่น่าสนใจ และมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันตลอดทั้งความเป็นอยู่ของนักเรียน ในการเรียนสังคมศึกษานั้นนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีทั้งกิจกรรมประกอบบทเรียนในชั้น และกิจกรรมเสริมหลักสูตรประกอบบทเรียนบ้างเป็นบางครั้ง และเห็นว่าการเรียนในห้องสังคมศึกษาจะได้รับประโยชน์มากที่สุด โดยมีห้องสมุดเป็นสิ่งที่ช่วยในการเรียนการสอนสังคมศึกษาได้มากเช่นกัน ในด้านความเห็นเกี่ยวกับตัวครูนักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อครู ทั้งในด้านความรู้ วิธีการสอน และบุคลิกภาพ นักเรียนยังมีความเข้าใจและมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมทั้งยังทำให้เกิดความสนุกสนาน และได้รับความรู้อีกด้วย นักเรียนส่วนมากมองเห็นถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ส่วนสิ่งที่ช่วยการเรียนของนักเรียนนั้นมีหลายอย่าง เช่น คณะกรรมการนักเรียนของโรงเรียน และชุมนุมสังคมศึกษา นักเรียนส่วนมากจะเข้าร่วมในกิจกรรมของชุมนุมกีฬาและพลานามัย และยังมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา นักเรียนควรมีส่วนร่วมด้วยทุกครั้ง โดยมีส่วนร่วมกันในการจัดกิจกรรม และร่วมกันวางแผนทั้งนี้โดยที่นักเรียนจะต้องทราบจุดมุ่งหมายทุกครั้งด้วย เช่นกัน นักเรียนให้เหตุผลว่าที่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นเพราะต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และยังเป็นการฝึกนิสัยในการทำงานเป็นกลุ่มอีกด้วย กิจกรรมที่จัดขึ้นนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าควรแล้วแต่โอกาสที่จะอำนวยให้ เช่นจัดขึ้นในโอกาสที่สำคัญ ๆ นักเรียนมีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมที่มีประโยชน์มากที่สุดคือการออกไปศึกษานอกสถานที่ เช่นพิพิธภัณฑ์ วัดสำคัญ ๆ โรงงานอุตสาหกรรม และงานนิทรรศการที่เกี่ยวกับวิชาสังคมศึกษา เกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมนั้น นักเรียนเห็นว่าปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์ไม่เพียงพอมากที่สุด รองลงไปคือปัญหาทางการเงิน นักเรียนจึงให้ข้อเสนอแนะว่าควรได้มีการจัดทัศนศึกษา จัดนิทรรศการทาง-

สังคม และจัดหาอุปกรณ์ให้เพียงพอที่จะใช้สำหรับจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษาได้
เป็นอย่างดี

สำหรับความคิดเห็นของครูและนักเรียนซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลได้มาตามลำดับ
แล้วนั้น ทั้งครูและนักเรียนจะมีความคิดเห็นตรงกันในเรื่องต่าง ๆ เป็นส่วนมาก เป็นต้นว่า
การมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษา สิ่งที่จะช่วยในการเรียนการสอนสังคมศึกษา การมีส่วนร่วม
ในการวางแผนและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา การกำหนดจุดมุ่งหมายในการ
จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เหล่านี้เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

งานวิจัยเท่าที่เคยมีผู้ทำมาในส่วนมากจะเป็นการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร และปัญหาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคัมศึกษาในโรงเรียนมัธยมโศภิต์ ทั่ว ๆ ไป ทั้งในคนที่เป็ความรูเกี่ยวกับขอเท็จจริง ขอคิดเห็นประเภทของกิจกรรมและปัญหาในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ แต่การวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษาโดยตรงนั้น มิได้มีผู้ใดเคยทำการวิจัยมาก่อนเลย อย่างไรก็ตาม แนวทางที่ผู้วิจัยได้รวบรวมมาจากเอกสาร บทความ วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องและคำแนะนำของผู้ทรงคุณความรู้ ผู้วิจัยคาดคางพอจะเป็นแนวทางในการอภิปรายผลของการวิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร วิชาสังคัมศึกษาของโรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร ใตพอสมควร

การอภิปรายผลของการวิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคัมศึกษาของโรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจะได้แยกอภิปรายผลออกเป็นหมวดหมู่นี้

1. ภาคที่เกี่ยวกับความคิดเห็นของครูสังคัมศึกษาต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคัมศึกษา

เนื่องจากครูสังคัมศึกษาส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์อยู่ในระดับสูงพร้อมกันนี้ก็ยังต้องทำหน้าที่พิเศษ เช่น การเป็นครูประจำชั้น การทำงานคานชูรการ การทำงานคานหองสมุด จึงทำให้ครูสังคัมศึกษาต้องมีภาระหน้าที่ทั้งคานการสอนและหน้าที่อื่น ๆ ควบคู่กันไป สำหรับความเห็นของครูที่มีต่อวิชาสังคัมศึกษานั้น ครูมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคัมศึกษาและเห็นว่ามีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและความเป็นอยู่ของนักเรียน กรรมการนักเรียนของโรงเรียน และชุมชนสังคัมศึกษาเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นช่วยการเรียน

การสอนสังคมศึกษาได้มากที่สุดรวมทั้งห้องสมุดซึ่งก็มีส่วนที่ช่วยกำกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาได้มากที่สุดเช่นกัน ดังที่ พันทิพา เมฆบุรณ¹ ได้สรุปถึงความสำคัญของห้องสมุดไว้ว่า

ในด้านการจัดกิจกรรมครูสังคมศึกษาอาจให้นักเรียนทำกิจกรรมใดหลายอย่างโดยใช้วัสดุในห้องสมุดของโรงเรียน เช่น การให้ทำรายงานปากเปล่า การเขียนรายงานสูง การทำสมุดภาพสังคมศึกษา แผนที่ การทำโน้ตย่อเรื่องราวที่ได้อ่าน และการจัดกิจกรรมสนุก ๆ เช่น การทว้ยปัญหา นอกจากนั้นอาจจัดให้มีการเล่น - Role play โดยให้นักเรียนสวมบทบาทของบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ และการเล่าเรื่องหนังสือ (Book Talk) เป็นต้น

ส่วนการกำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนั้น ควรกำหนดทุกครั้งโดยถือว่าเป็นหน้าที่ของทุก ๆ ฝ่ายที่จะต้องร่วมมือกันซึ่งได้แก่ผู้บริหาร ครูหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน สำหรับครูทุกคนในหมวดวิชาสังคมศึกษาควร เป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา และควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาทุกครั้ง ส่วนเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมครู เห็นว่าควรแล้วแต่โอกาสที่จะอำนวยให้ สำหรับระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมนศึกษานั้น ครูส่วนใหญ่เห็นว่าควรจัดขึ้นตามโอกาสสำคัญ ๆ

ในด้านความร่วมมือจากฝ่ายบริหารโรงเรียน ครู อาจารย์ นักเรียน และผู้ปกครอง ครูแสดงความเห็นว่าได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากครูหัวหน้าหมวดสังคมศึกษา ส่วนคนอื่น ๆ ได้รับความร่วมมือดีพอสมควร ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ทองสุข รัตนศรีวงศ์² และ วณี ปัทมลิขิตสกุล³ ซึ่งสรุปผลการวิจัยว่าได้รับความร่วมมือจากบุคคลดังกล่าวดีพอสมควร ในด้าน-

¹ พันทิพา เมฆบุรณ, "การใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514) (อัครสำเนาะ)

² ทองสุข รัตนศรีวงศ์, เรื่องเดิม.

³ วณี ปัทมลิขิตสกุล, เรื่องเดิม.

การแจ้งวัตถุประสงค์ การดำเนินงาน การแบ่งสายงานในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 สังคมศึกษา ครูมีความเห็นว่าควรแจ้งให้นักเรียนทราบทุกครั้ง เกี่ยวกับการเงินนั้น ครูระบุ
 ตรงกันว่าไม่มีเงินสำหรับใช้จัดกิจกรรมเลย วิธีการดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 สังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ครูมีความเห็นว่า ควรมอบหมายงานทุกอย่างให้หัวหน้าสาย
 วิชารับผิดชอบไปจัดทำ แล้วคอยแบ่งงานกันออกไปในภายหลัง สำหรับปฏิริยาของนักเรียนในขณะ
 ร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษา ครูส่วนใหญ่เห็นว่าผลการเรียนของนักเรียนมีแนวโน้ม
 ดีขึ้นกว่าครั้งเมื่อไม่มีกิจกรรม อย่างไรก็ตาม ปัญหาของนักเรียนก็คือขาดเงินที่จะเข้าร่วมใน
 การจัดกิจกรรม

ส่วนปัญหาที่ครูพบมากได้แก่ การที่เนื้อหาของวิชาสังคมศึกษาที่จะต้องสอนในชั้น
 มีมากเกินไปจนไม่มีเวลาพอที่จะจัดกิจกรรมขึ้นได้ ข้อเสนอแนะที่ครูระบุไว้ได้แก่ การปรับปรุง
 แกะเรื่องอุปกรณ์ให้มีพร้อม และมีมากพอสมควร อีกประการหนึ่งคือ ปรับปรุงเวลาให้มีมาก
 พอที่จะใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษาได้ ซึ่งตรงกับผลงานวิจัยของ วัชรรา คลายนาท⁴
 เกี่ยวกับปัญหาในการจัดกิจกรรมซึ่ง เสนอแนะให้มีการปรับปรุงเรื่องเวลา งบประมาณ อุปกรณ์
 รวมทั้งสถานที่ในการจัดกิจกรรมด้วยเช่นกัน

2. ภาคที่เกี่ยวกับความคิดเห็นในการร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนักเรียน

นักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีพอสมควรต่อการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 สังคมศึกษา และยังมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาสังคมศึกษาด้วย โดยเห็นว่าเป็นวิชาที่น่าสนใจและมี
 ประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน รวมทั้งความเป็นอยู่ของนักเรียนบ้างพอสมควร นักเรียนเห็นว่าการ
 เรียนสังคมศึกษามีทั้งกิจกรรมประกอบบทเรียนในชั้น และกิจกรรมเสริมหลักสูตร
 ประกอบบทเรียนบ้างเป็นบางครั้ง และยังมีความเห็นต่อไปอีกว่าการเรียนวิชาสังคมศึกษา
 ในห้องสังคมศึกษาจะได้ประโยชน์มากที่สุด โดยมีห้องสมุดเป็นสิ่งช่วยการเรียนการสอนได้มาก

⁴วัชรรา คลายนาท, "ปัญหาการสอนสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของ
 โรงเรียนมัธยมแบบประสม" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2513) (อัครสำเนา).

เช่นเดียวกับความคิดเห็นของครู ส่วนทัศนคติที่มีต่อตัวครูนั้น นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อกันและกันของครูทั้งในด้านวิธีการสอน บุคลิกภาพ และความรู้ รวมทั้งเห็นว่าเมื่อครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรขึ้นทำให้ตัวเองได้รับความรู้ และความสนุกสนาน ทั้งมีความเข้าใจและมองเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม กรรมการนักเรียนของโรงเรียน และชุมนุมสังคมศึกษาเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่นักเรียนระบุว่าจัดให้มีขึ้นเพื่อช่วยการเรียนการสอน สังคมศึกษาได้มากที่สุด ในด้านการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษา นักเรียนเห็นว่าโรงเรียนและครูควร จะเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมด้วยทุกครั้ง ด้านเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าควรแล้วแต่โอกาสที่จะอำนวยให้ เช่นเดียวกับที่นักเรียนเห็นว่าระยะเวลาที่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมนั้นควร จะจัดขึ้นในโอกาสสำคัญ ๆ

การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษานั้น นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่ามีส่วนต่อการเรียนสังคมศึกษาของตนเอง โดยทำให้นักเรียนเข้าใจจดจำเนื้อหาได้มากขึ้น ซึ่งทำให้นักเรียนมองเห็นประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมว่า จะทำให้ได้รับความรู้กว้างขวาง และลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทั้งจะเพิ่มพูนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากขึ้นอีก และเมื่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษาสิ้นสุดลงแล้วควรมีการวัดผลในการทดสอบเมื่อจบภาคเรียนแล้ว กิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นที่นักเรียนเห็นว่ามีประโยชน์มากได้แก่การออกไปศึกษานอกสถานที่ ถึงอย่างไรก็ตามความเห็นของนักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษายังมีปัญหามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเรื่องอุปกรณ์น้อย ไม่เพียงพอสำหรับการใช้จัดกิจกรรม นอกจากนี้ยังมีปัญหาทางด้านการเงิน ปัญหาด้านเวลา และปัญหาของการที่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจบทบาทของตนดีพอ มีข้อเสนอแนะของนักเรียนส่วนใหญ่ว่าควรจะได้มีการจัดทัศนศึกษาตามที่ต่าง ๆ ให้มากขึ้น จัดให้มีนิทรรศการทางสังคม กิจกรรมร่วมกับสถาบันอื่น และจัดหาอุปกรณ์ให้ครบเพียงพอที่จะใช้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษาได้เป็นอย่างดี

3. ภาคที่เกี่ยวกับความคิดเห็นเปรียบเทียบระหว่างครูกับนักเรียน

ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นตรงกันหลายประการในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษา เกี่ยวกับทัศนคติที่ดีทั้งของครูและนักเรียนที่มีการเรียนการสอนวิชา-

สังคมศึกษานั้น ทั้งครูและนักเรียนเห็นว่าวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่น่าสนใจ มีโอกาสทำให้
ได้รับความรู้กว้างขวางขึ้น และยังมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและความเป็นอยู่ของนักเรียน
ทั้งไ้กระบุตรงกันว่า หอสมุดเป็นสิ่งที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยการเรียนการสอนสังคมศึกษา
ได้มากที่สุด ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ พันทิพา เมฆบูรณ์⁵ ซึ่งกล่าวว่า "ในคํานักกิจกรรมที่
ครูส่วนใหญ่จัดโดยร่วมมือกับบรรณารักษ์เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาคือ
การจัดนิทรรศการเนื่องในวันสำคัญ ๆ หรือเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ รองลงมาคือการจัดฉายภาพยนตร์
ฟิล์มสทริป หรือสไลด์ ประกอบการเรียนวิชาสังคมศึกษา เป็นต้น" เกี่ยวกับกิจกรรมเสริม
หลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อช่วยการเรียนการสอนสังคมศึกษาภายในโรงเรียน ทั้งครูและนักเรียน
ระบุว่ากิจกรรมการนักเรียนของโรงเรียนและชุมนุมสังคมศึกษามีการจัดให้มีขึ้นมากที่สุด
ส่วนกิจกรรมที่จัดขึ้นน้อยที่สุด มีข้อแตกต่างกันโดยครูระบุว่า เป็นชุมนุมวิทยาศาสตร์ ในขณะที่
นักเรียนระบุว่า เป็นชุมนุมพุทธศาสน์และวัฒนธรรมไทย

เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น
ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นตรงกันว่านักเรียนควรจะได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการ
วางแผนและการจัดกิจกรรมทุกครั้ง รวมทั้งในคํานักกำหนดจุดมุ่งหมาย นักเรียนควรจะได้
มีโอกาสทราบจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษาทุกครั้งด้วย เกี่ยวกับ
กิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา ทั้งครูและนักเรียนมีความเห็นโดยระบุตรงกันว่ากิจกรรม
ที่จัดขึ้นบ่อยครั้ง ได้แก่การจัดทำป้ายประกาศ ป้ายนิเทศแสดงเหตุการณ์สำคัญ ภาพข่าว
ภาพบุคคลสำคัญ สถานที่สำคัญ ๆ การร่วมกิจกรรมกับชุมนุมอื่น ๆ ในโรงเรียน

เกี่ยวกับเวลาในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมนศึกษานั้น ครูและนักเรียน
เห็นพ้องกันว่า ควรจะจัดกิจกรรมแล้วแต่โอกาสที่จะอำนวยให้ ส่วนระยะเวลาในการจัด
กิจกรรมนั้น ควรจะจัดขึ้นในโอกาสสำคัญ ๆ นอกจากนี้แล้วยังเห็นพ้องกันในเรื่องของ -
ประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับจากการจัดและการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา

⁵ พันทิพา เมฆบูรณ์, เรื่องเดิม.

ว่าช่วยทำให้นักเรียนได้รับความรู้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น ในด้านผลการเรียนมีแนวโน้มดีขึ้นกว่าครั้งเมื่อไม่มีกิจกรรม และการทำงานเป็นหมู่คณะของนักเรียนประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ทั้งครูและนักเรียนยังมีความเห็นตรงกันคือ การขาดเงินที่จะนำมาเพื่อใช้จัดกิจกรรม และการมีอุปกรณ์ไม่พอเพียงสำหรับการใช้จัดกิจกรรม ในด้านข้อเสนอแนะและขอปรับปรุงในการจัดกิจกรรมนั้น ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นตรงกันว่า ควรจัดเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้ครบ และมีมากพอเพียงที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมได้ ควรเพิ่มงบประมาณด้านการเงิน ตลอดจนทั้งเพิ่มเวลา เพิ่มโครงการทัศนศึกษา และปรับปรุงสถานที่ให้พร้อมที่จะจัดกิจกรรมอีกด้วย

จากแนวความคิดเห็นของครูและนักเรียนดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าทั้งครูและนักเรียนต่างก็มองเห็นถึงความสำคัญของวิชาสังคมศึกษา และเห็นในคุณประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษา แต่เนื่องจากครูมีภาระหน้าที่ในการสอนมากจึงไม่อาจจัดกิจกรรมได้เต็มที่ ทั้งยังมีปัญหาในด้าน การขาดอุปกรณ์ การเงิน เวลา รวมทั้งการขาดประสบการณ์ในการจัดกิจกรรม ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ครูไม่สามารถจะจัดกิจกรรมให้ได้อย่างดี และนาน ๆ ครั้งจึงจะสามารถจัดขึ้นได้ บางครั้งกิจกรรมที่จัดขึ้นก็ซ้ำซากไม่น่าสนใจ ทั้งไม่ได้รับความสนใจจากครูอาจารย์อีกด้วย ผลที่ได้รับคือการที่นักเรียนไม่สามารถรับเอาความรู้ความสามารถตลอดจนทักษะในการร่วมกิจกรรมได้ดีเท่าที่ควร ในด้านตัวนักเรียนเองนอกจากจะขาดอุปกรณ์ และมีอุปกรณ์ไม่เพียงพอแล้ว ยังประสบปัญหาด้านการเงิน เวลาในการจัดกิจกรรมมีน้อย นักเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจบทบาทของคณิตพอ ผลจึงทำให้โอกาสที่นักเรียนจะได้แสดงความคิดเห็นและร่วมกิจกรรมด้วยตนเองจึงมีน้อยมาก ข้อคิดเห็นที่ตรงกันทั้งของครูและนักเรียนที่ผู้วิจัยรวบรวมได้นี้มีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ซึ่งจะเป็นการช่วยส่งเสริมแนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคมศึกษามากขึ้น สำหรับแนวคิดที่แตกต่างกันออกไปบ้างนั้น ผู้วิจัยคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ต่อครู และนักเรียนที่จะปรับปรุงกิจกรรมในโรงเรียนของตน และจะได้ใช้เป็นแนวทางศึกษาของโรงเรียนและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ รวมทั้งผู้ที่สนใจด้วย

ข้อเสนอแนะ

ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาใหม่ประสิทธิภาพนั้น ผู้วิจัยใครจะเสนอความคิดเห็นในค่านที่จะปรับปรุงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะต่อกระทรวงศึกษาธิการ

1. กระทรวงศึกษาธิการควรส่งเสริมและให้ความสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาขึ้นในโรงเรียนและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ โดยมีงบประมาณด้านการเงิน อุปกรณ์ ตลอดจนสถานที่เพื่อความสะดวกในการจัดกิจกรรม
2. ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรทางด้านวิชาสังคมศึกษาใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำราวิชาสังคมศึกษาควรตัดเนื้อหาที่ไม่สำคัญออกไป และต้องปรับปรุงให้ทันกับเหตุการณ์ ทั้งควรเปิดโอกาสให้ครูสามารถจัดกิจกรรมได้หลังจากจบบทเรียนหนึ่ง ๆ
3. ควรมีการจัดประชุมอบรม หรือสัมมนาทางด้านการศึกษาระดับสังคมศึกษาเป็นครั้งคราว เพื่อให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน การจัดกิจกรรม การดำเนินงาน ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งการแก้ไขหรือการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
4. จัดทำหนังสือคู่มือครู โดยมุ่งจะแนะนำและแนะแนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรประกอบบทเรียน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น
5. ควรจัดทำเอกสารหรือหนังสือรวบรวมรายชื่อและประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรหลาย ๆ แบบที่สามารถนำไปปรับปรุง คัดแปลง ใช้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่อาจจะจัดขึ้นได้ในชั้นเรียน หรือในโอกาสสำคัญ ๆ ทั้งจะต้องปรับปรุงรายชื่อและประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรเหล่านั้นให้ทันสมัย เหมาะสมกับเหตุการณ์และความต้องการของผู้เรียนเสมอ

ข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนมัธยมศึกษา

1. เนื่องจากโรงเรียนอาชีวศึกษานักเรียนส่วนใหญ่ต้องอาศัยการปฏิบัติจริงในวิชาต่าง ๆ อยู่แล้ว ทางโรงเรียนจึงควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ล่วงหน้า และเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายได้ร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมกันอย่างทั่วถึง

2. หาทางส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นการปลูกฝังนิสัยในการค้นคว้า เพิ่มพูนทักษะในการทำงานร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทางโรงเรียนควรจัดเตรียมอุปกรณ์และสถานที่ที่จะใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้อย่างพอเพียง

4. ทางโรงเรียนควรมีการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เพื่อหาทางให้มีการร่วมมือกันจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร อันจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นได้ ทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้ได้มีการแลกเปลี่ยนทัศนคติหรือค่านิยมต่าง ๆ ระหว่างนักเรียนด้วยกัน

5. ควรมีการติดตามและประเมินผลงานในด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ ทั้งมีการบันทึกผลงานที่ผ่านมาไว้เป็นหลักฐานทุกครั้ง เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรครั้งต่อไป และเพื่อให้ผู้ที่สนใจได้ทราบขอบพร้อมและข้อดีของการจัดกิจกรรมดังกล่าว

6. โรงเรียนควรวางแผนล่วงหน้า โดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้แน่นอน ทั้งกำหนดระเบียบการทางกิจกรรมต่าง ๆ ให้รัดกุม

7. โรงเรียนควรจัดให้ครูเป็นกรรมการกิจกรรมนักเรียน เพื่อคอยอำนวยความสะดวก ดูแล ควบคุม และติดตามผล ทั้งนี้โดยให้ครูช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายปกครอง เป็นประธานกรรมการ

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารโรงเรียน

1. ผู้บริหารควรมองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา และกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาอื่น ๆ โดยจะต้องเป็นผู้ที่คอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทั้งแก่ครูและนักเรียนในทุก ๆ ด้านที่บุคคลเหล่านี้ต้องการ

2. ในการเลือกผู้ที่จะมาเป็นหัวหน้าสายวิชา ผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถ หลักมนุษยสัมพันธ์ รวมทั้งคุณสมบัติอื่น ๆ ที่เป็นลักษณะที่หัวหน้าสายวิชาพึงจะมี ประการที่สำคัญคือ จะต้องยึดถือหลักของประชาธิปไตย โดยการเปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมคัดเลือกด้วย

3. ควรพยายามหาทางให้ครูแต่ละคนมีชั่วโมงสอนไม่มากเกินไป และพยายามหาทางลดภาระหน้าที่พิเศษของครูให้น้อยลงไป เพื่อให้ครูมีโอกาสวางแผนและมีเวลาในการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนได้มากยิ่งขึ้น

4. พยายามปรับปรุงอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของโรงเรียนให้พร้อมและทันสมัยอยู่เสมอ เช่น ปรับปรุงห้องสมุดให้มีหนังสือที่ออกมาใหม่ ๆ เข้ามาสู่ห้องสมุด นอกจากนี้ควรปรับปรุงชุมนุมกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ ให้เป็นที่น่าสนใจแก่นักเรียนเสมอ ๆ

5. ควรสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจขึ้นบ่อยครั้ง โดยเฉพาะในโอกาสที่เป็นวันสำคัญหรือวาระพิเศษต่าง ๆ ควรจัดให้สัมพันธ์กันกับวิชาอื่น ๆ พยายามหาทางให้ทุกฝ่ายได้ร่วมมือกันทั้งในด้านการวางแผนงาน การวางโครงการ การกำหนดวัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินงาน

6. การดำเนินการจัดกิจกรรมบางอย่าง ที่ต้องใช้เวลา และบุคคลมาก ควรจะได้มีการวางแผนล่วงหน้า เช่น การทัศนศึกษา การศึกษานอกสถานที่ ผู้บริหารจะต้องร่วมมือกับครู เพื่อเตรียมวางโครงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรขึ้น เช่น เตรียมพร้อมในเรื่องสถานที่ พาหนะ และความสะดวกอื่น ๆ เป็นต้น

7. ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ครู อาจารย์ทุกคน ได้ให้ความสนใจและให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน โดยการให้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งนี้ควรถือว่าเป็นความดีความชอบของครู อาจารย์ที่ทำหน้าที่ดังกล่าวด้วย

ข้อเสนอแนะต่อครู

1. ครูหัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษาจะต้องเป็นตัวจักรสำคัญในการริเริ่มดำเนินการจัดกิจกรรม ทั้งควรจะได้ปรับปรุงตนเองติดตามความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าทางการศึกษาอยู่เสมอ เพื่อจะได้สามารถช่วยเหลือครูในสายวิชาสังคมศึกษาได้เป็นอย่างดี

2. ครูสังคมศึกษาควรพยายามทำตนให้เป็นคนทันต่อเหตุการณ์เสมอ พยายามศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมหรือเข้ารับการอบรมตามที่ทางโรงเรียนหรือกระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีขึ้น อันจะเป็นหนทางทำให้ครูมีความคิดใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนและการดำเนินการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย

3. ครูสังคัมศึกษาคควรมีการตระเตรียมและมีการวางแผนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรไว้ล่วงหน้า โดยมีการประสานงานและร่วมมือกันกับผู้บริหาร โรงเรียนด้วย

4. ควรอธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม ผลงาน และประโยชน์ที่จะได้รับจากการร่วมกิจกรรมให้นักเรียนทราบทุกครั้ง มีการวางจุดหมายที่แน่นอน พร้อมทั้งมีการบันทึกผลการจัดกิจกรรมที่ทำขึ้นเป็นหลักฐานทุกครั้ง

5. ควรมีการวัดผลและการประเมินผลนักเรียนหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรแล้วทุกครั้ง อาจจะเป็นการรายงานหรือการทดสอบเมื่อจบภาคเรียนก็ได้

6. ครูสังคัมศึกษาคควรร่วมมือกับบรรณารักษ์จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การเรียนการสอนสังคัมศึกษาชั้น เช่น จัดทำหนังสือของให้นักเรียนค้นคว้า จัดนิทรรศการหนังสืออ่านประกอบ วิชาสังคัมศึกษา จัดนิทรรศการในวันสำคัญ ๆ หรือเกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญ ๆ และจัดฉายภาพยนตร์ สไลด์ หรือฟิล์มสตริปที่เกี่ยวข้องกับวิชาสังคัมศึกษา

7. ครูสังคัมศึกษาคควรมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักเรียน ทั้งที่เป็นกิจกรรมในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

8. ครูทุกคนควรเข้าใจคุณค่าของการจัดกิจกรรมนักเรียนอย่างแท้จริง และพร้อมที่จะเสียสละเวลาให้ด้วยความเต็มใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียน

1. ควรให้ความสนใจและเข้าร่วมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสังคัมศึกษาตามโอกาสและสภาวะทางกาย ความสนใจและสภาพทางเศรษฐกิจของตน และให้ความร่วมมือต่อทางโรงเรียนกับครูอย่างเต็มที่

2. พยายามนำเอาประสบการณ์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนสังคัมศึกษาของตนเองให้มาก และนำไปประยุกต์ใช้ในวิถีชีวิตประจำวันของนักเรียนด้วย

3. ควรมีความสนใจในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำวัน จากหนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุ และโทรทัศน์ และพยายามใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เช่น ไปศึกษาอุทยานนิทรรศการในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่สถาบันการศึกษาอื่น ๆ จัดให้มีขึ้น หรือมีการสะสมภาพ สะสมแสตมป์ต่างประเทศ เป็นต้น

4. ควรให้ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เห็นว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษาต่อครู และผู้มีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมคนอื่น ๆ ด้วย
5. ควรปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และกติกา ในการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเคร่งครัด
6. ควรมีการประเมินผลตนเอง ในการเข้าร่วมกิจกรรมด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาอื่น ๆ และในระดับอื่น ๆ ด้วย เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนวิชานั้น ๆ ให้เกิดผลดียิ่งขึ้น
2. ควรมีการวิจัยในเรื่องของกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษาของนักเรียนมัธยมศึกษาในต่างจังหวัด เพราะจะได้นำมาเปรียบเทียบกับความคิดเห็นของนักเรียนในเมืองหลวงได้
3. ควรมีการวิจัยความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษา แยกออกเป็นภาคการศึกษาต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพราะจะได้นำความคิดเห็นของนักเรียนและครูแต่ละภาคการศึกษามาเปรียบเทียบ เพื่อหาหนทางแก้ไขและปรับปรุงการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สังคมศึกษาให้มีประโยชน์ และสอดคล้องต่อสภาวะความเป็นอยู่ของนักเรียนแต่ละภาคนั้นได้เป็นอย่างดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย